

**Besluit van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling
van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'**

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.10, §1.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- De beslissing van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2023 houdende de goedkeuring van de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' in de gemeente Kruibeke en Zwijndrecht.
- De publieke consultatie over de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' van 24 oktober tot en met 22 december 2023. Het publieke participatiemoment werd georganiseerd in de vorm van een infomarkt op 21 november 2023. Er werd advies uitgebracht door Kruibeke, Zwijndrecht, provincie Oost-Vlaanderen, SARO, Agentschap Natuur en Bos, Agentschap Landbouw & Zeevisserij, OVAM en Agentschap Wegen en Verkeer. Er werden naast de adviezen nog 48 inspraakreacties ingediend waarvan ruim dertig als een petitie kunnen beschouwd worden, dat zijn inspraakreacties met gelijklopende inhoud.
- Het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed van 11 december 2023 over de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'.
- De scopingnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging', werd gepubliceerd op 31 januari 2024 op de website van het Vlaamse Departement Omgeving.
- De plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' van 29 februari 2024, het verslag ervan en de mondelinge en/of schriftelijke adviezen van Kruibeke, Zwijndrecht, de Provincie Oost-Vlaanderen, het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, OVAM, het departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer, en het Agentschap innoveren en Ondernemen en de reacties op het verslag.

- Het advies RVR-AV-3268 van het team Omgevingseffecten van het departement Omgeving van 15 februari 2024 waaruit blijkt dat voor het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' de opmaak van een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) niet vereist is.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Voorliggend ontwerp-GRUP geeft uitvoering aan de richtinggevende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Het ontwerp houdt een beperkte wijziging in van het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2012, met het oog op het gebruik van de kleigroeve als deponie. In het GRUP is strikt bepaald welke afvalstoffen kunnen worden geborgen. In het ontwerp-GRUP wordt bijkomend ten opzichte van de huidige mogelijkheden voorzien in de mogelijkheid om de groeve te benutten voor non-ferroslakken. Daarnaast wordt in de stedenbouwkundige voorschriften het bergen van bagger en ruimingsspecie, niet herbruikbare bodem, reinigingsresidu's van grondreinigingscentra en niet-reinigbare gronden opgenomen in overeenstemming met de vergunde situatie. Deze wijzigingen hebben geen directe impact op de omgeving, zij het dat de voorziene opvulling mogelijk wordt versneld waardoor de nabestemming sneller kan gerealiseerd worden. Daarnaast wordt de impact door het vereiste transport van de non-ferroslakken, afkomstig van Umicore, sterk beperkt door het transport via de Schelde en door het voorzien van een ondergrondse kruising. Het ontwerp is daardoor in overeenstemming met de algemene principes inzake zuinig ruimtegebruik en het beperken van de mobiliteit door locatiebeleid. Het bergen van bepaalde afvalstromen in de kleigroeve van Argex geldt daarbij als hergebruik van reeds in gebruik genomen ruimte, zoals voorzien in het GRUP 'Herstructurering kleigroeve Argex', goedgekeurd door de Vlaamse regering op 20 juli 2021. Er is geen bijkomende ruimte-inname ten opzichte van die juridisch bestaande situatie.
- Het voorgenomen plan ligt op het grondgebied van de gemeenten Kruikebeke en Zwijndrecht en omvat de kleigroeve Argex die nu in gebruik is voor kleiontginning en voor het bergen van afvalstoffen in een deponie.
- Umicore Precious Metal Refining (UPMR) in Hoboken recycleert 17 verschillende metalen, onder meer de zogenaamde PGM (Platina Groep Metalen, uit meer dan 200 verschillende grondstoffen, zoals bijvoorbeeld autokatalysatoren en speelt op die manier een cruciale rol in de circulaire economie. Het productieproces levert na de herbruikbare metalen onvermijdelijk ook een restproduct van non-ferroslakken op. De non-ferroslakken van Umicore bestaan hoofdzakelijk uit ijzeroxide, silica en calciumoxide, maar bevatten ook sporen van metalen zoals lood. Umicore produceert op de site in Hoboken jaarlijks ongeveer 220.000 ton non-ferroslakken uit het hoogovenproces.
- Momenteel worden de non-ferroslakken door UPMR ingezet als bouwstof, secundaire aggregaten genaamd, ter vervanging van natuurlijke aggregaten in de productie van beton, onder grondstofverklaringen van OVAM. Omwille van de door de grondstofverklaring opgelegde beperkingen en technische karakteristieken, zijn de

toepassingsmogelijkheden van de non-ferroslakken als bouwstof erg beperkt. Daarnaast worden de slakken van UPMR ook gebruikt als bouwstof voor de bouw van een geluidswal op de site van UPMR in Hoboken, onder een grondstofverklaring van OVAM. Deze grondstofverklaring voorziet niet in de bouw van soortgelijke geluidswallen buiten de site van UPMR. De vrije capaciteit in de geluidswal van UPMR is echter eindig en beperkt. Verwacht wordt dat de geluidswal tussen eind 2024 en eind 2025 afgewerkt zal zijn. Daardoor ontstaat op korte termijn de nood aan berging van de non-ferroslakken.

- UPMR onderzoekt de technologische verbetering van de non-ferroslakken, met focus op een maximale inzetbaarheid als circulaire bouwstof. Hoewel dit onderzoek reeds beloftevolle resultaten heeft opgeleverd, biedt het voorlopig onvoldoende garantie dat Umicore's huidige en verbeterde non-ferroslakken blijvend als circulaire bouwstof en in voldoende grote volumes zullen kunnen ingezet worden.
- Om de continuïteit van de recyclageactiviteiten te garanderen, is daarom tijdelijk een stortoplossing voor 220.000 ton per jaar non-ferroslakken noodzakelijk, tot een technologische oplossing voorhanden is. In voorliggend GRUP wordt een mogelijkheid voorzien voor een te bergen volume van 1 mio m³.
- Bij het bergen van de non-ferroslakken zijn de VLAREM II-bepalingen na te leven. Dit betekent dat een apart stortvak ingericht moet worden dat volledig afgescheiden is van het overige deel van de stortplaats. Dit apart stortvak moet ingericht worden conform de VLAREM-voorschriften voor een categorie 1-stortplaats. Het fysisch afgescheiden gedeelte moet voorzien worden van een HDPE-folie met daaronder een lekdetectiesysteem en een percolaatdrainage. Op deze manier kan conform de VLAREM II voorschriften gestort worden en wordt de impact op het milieu beperkt. De afgescheiden stortvakken bieden in principe ook mogelijkheden voor het herbenutten van de non-ferroslakken in de toekomst, al wordt dit vandaag als onmogelijk of onwaarschijnlijk ingeschat.
- Bij het onderzoek naar een geschikte plaats voor het bergen van de non-ferroslakken van Umicore werden verschillende opties overwogen, waaronder de bestaande categorie 1 stortplaatsen in Antwerpen, Roeselare en Gent. Daarbij werd vastgesteld dat de capaciteit op deze stortplaatsen beperkt is en dat de nabijgelegen Argex-groeve uitgesproken voordelen heeft. Zowel Umicore als de Argex-groeve beschikken respectievelijk op de rechter- en linkeroever van de Schelde over een loskade zodat vervoer via het water mogelijk is. Bovendien wordt vanaf de loskade op de linkeroever voorzien in een ondergrondse kruising van de gewestweg N419. Op die manier wordt de gewestweg gevrijwaard van transportbewegingen t.b.v. de kleigroeve.
- In het verleden werden omgevingsvergunningen afgeleverd voor het bergen van bagger en ruimingsspecie, niet herbruikbare bodem, reinigingsresidu's van grondreinigingscentra en niet-reinigbare gronden. In deze stedenbouwkundige voorschriften wordt deze mogelijkheid nu ook uitdrukkelijk voorzien vermits geoordeeld werd dat zij beantwoordt aan de bepalingen van het bestaande ruimtelijk uitvoeringsplan en best kan worden geëxpliciteerd.
- De voorgestelde wijzigingen in het ontwerp-GRUP hebben geen impact op de nabestemming. De kleigroeve Argex-Sterhoek is grotendeels ontgonnen. Een deel komt nog in aanmerking voor ontginning, daarvoor is een tijdsschema voorzien. Het

ontgonnen en te ontginnen deel van de kleigroeve is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Zwijndrecht en Kruibeke en kent een opvolplicht met voorziene nabestemming 'natuur' in de provincie Antwerpen (gemeente Zwijndrecht) en nabestemming 'gemengd regionaal bedrijventerrein' op grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen (gemeente Kruibeke). Het berging van het materiaal moet wel afgestemd worden op de voorziene inrichting. Parallel aan voorliggende GRUP-procedure wordt daartoe een natuurinrichtingsplan opgemaakt.

- De resultaten en conclusies van het milieueffectenonderzoek (plan-MER) zijn verwerkt in het ontwerp-GRUP en weergegeven in de toelichtingsnota. De milieubeoordeling omvat elementen voor de watertoets. Met het watersysteem en het leefmilieu is rekening gehouden bij de opmaak van de grafische plannen en de redactie van de stedenbouwkundige voorschriften. Op basis van de geïntegreerde milieubeoordeling kan geoordeeld worden dat het plan geen nadelige gevolgen heeft voor het watersysteem die niet kunnen worden gecompenseerd, noch op andere aspecten van het leefmilieu. Uit de milieubeoordeling blijkt dat de bergingsmogelijkheden voor non-ferroslakken geen significante impact veroorzaken op het leefmilieu en geen verdere milderende maatregelen vereisen.
- De bestemmingswijzigingen in dit ontwerp houden geen wijziging in van de bestaande bestemmingscategorieën zodat ze ook geen basis vormen voor planschade, planbaten, kapitaalschade of gebruikersschade. Het ontwerp-GRUP bevat om die reden geen grafisch register van mogelijke vergoedingen.
- De neerslag van de ruimtelijke afweging is opgenomen in de toelichtingsnota bij het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving :

- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 7 november 1978 houdende de vaststelling van het gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren en latere wijzigingen.
- Het koninklijk besluit van 3 oktober 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Antwerpen en latere wijzigingen.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2012 houdende de goedkeuring van het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex'.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging' wordt voorlopig vastgesteld.

De normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. Bijlage I, het grafisch plan.
2. Bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.

De niet-normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. Bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
2. Bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
3. Bijlage IV, het ontwerp plan-milieueffectrapport.

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 29 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage I. verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2024 houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'

Brussel, 29 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage II, verordenende stedenbouwkundige voorschriften

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2024 houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'

Brussel, 29 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage IIIa. Toelichtingsnota - tekst

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2024 houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'

Brussel, 29 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage IIIb. Toelichtingsnota - kaarten

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2024 houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'

Brussel, 29 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage IV. Ontwerp Plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2024 houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herstructurering kleigroeve Argex - wijziging'

Brussel, 29 maart 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR